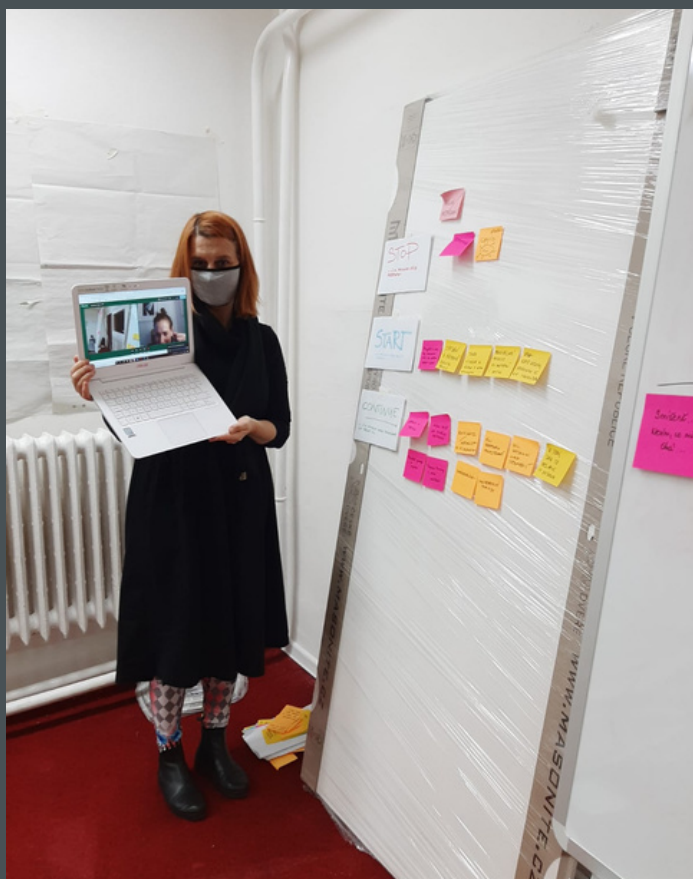

ROZHOVOR S

PETROU KUTÁLKOVOU

S týmem v kanceláři u improvizovaného whiteboardu a kolegyní online

Užitečná designérka

Markéta Malátová

Mohu Vás poprosit o krátké představení?

Kdybych měla vizitky, asi by na nich bylo aktuálně napsáno "designová výzkumnice a service designérka". V praxi to znamená, že organizacím a firmám pomáhám vytvářet užitečné služby. Slovo užitečné pro mě znamená, že služby naplňují potřeby lidí, pro které jsou určeny. Zejména ve veřejném sektoru je pak klíčové, aby užitečná služba byla dobře zasazená do prostředí, ve kterém je poskytována. Musí být navržena tak, aby její poskytování bylo pro zařízení zvladatelné. Pro představu: s Freya aktuálně pracujeme na produktu, který usnadní lidem ze sociálních služeb psaní protokolu sexuality a jeho zavádění do praxe. V zařízení se tak nemusí trápit s tvorbou složité metodiky a přemýšlet, co vše tam patří a co ne a jak vlastně vůbec začít. Což je běžný problém, na který v praxi narážíme. Díky našemu produktu se v zařízeních při zavádění práce se sexualitou mohou soustředit na to, co potřebují jejich klienti a klientky i personál pro to, aby se z práce se sexualitou stala kvalitní a udržitelná služba.

Jste expertka na Human Centred Design, co to přesně znamená?

Human Centred Design (HCD) je podle IDEO, leader organizace v oboru, kreativní přístup k řešení problémů. V projektu, na kterém pracuji s Freyou, jsme napřed do hloubky poznávali potřeby klientek a klientů ve dvou službách. Lidí s mentálním postižením nebo fyzickým handicapem jsme se vyptávali na jejich potřeby, touhy a trápení v oblasti naplňování sexuality a spolupráce se sociální službou. Mluvili jsme také s pracovníci a pracovníky služeb. Po identifikaci hlavních problémů následovala fáze vymýšlení nápadů, které mohou pomoci problémy řešit. Z vybraných nápadů jsme pak vytvořili prototypy. Prototyp služby nebo produktu znamená, že se snažíme různými způsoby převést nápad do reality. V projektu to bylo třeba tak, že vzdělávací karty jsme připravili v Muralu, nástroj na tvorbu protokolu v google slidech. A vyrazili jsme zpět do zařízení a spolu s personálem jsme testovali, zda jsou naše návrhy použitelné a pochopitelné. Díky tomu, že máme něco v ruce (nebo digitálně :-)), můžeme pozorovat, jak s produktem lidé pracují. Aktuálně konkrétní prototypy zlepšujeme a upravujeme podle toho, co jsme se v zařízení dozvěděli. Teprve, když se ujistíme, že vše funguje tak jak má, produkty dotáhneme a pustíme do praxe.

S týmem Frey v zařízení IC Horní Poustevna

HCD nám pro práci dává nejen sadu metod, které člověka dovedou k cíli, ale především je přístupem, který nás učí znovu a znovu své představy přehodnocovat podle potřeb lidí, pro které navrhujeme. Nejsme to totiž my, experti a expertky, kdo jediné ví, co je pro člověka dobré. Já se osobně ve spolupráci s organizacemi, pro které pracuji, snažím při využívání HCD i dalších nástrojů co nejvíce do tvorby služeb zahrnout koncové uživatele - tedy klienty a klientky. A to nejen skrz výzkum, ale i podílem na tvorbě prototypů a jejich testování. Takové aktivity totiž lidem v organizaci - personálu i klientele - přinášejí nejen užitečnou službu, ale i prostor pro diskuse v novém kontextu, zkušenosti i příjemně společně strávený čas.

Na internetu jsem se o Vás dozvěděla, že jste milovnice knížek, je to pravda? Pokud ano, mohla byste nám dát tip na svou nejoblíbenější knížku a nějakou knihu s tematikou sexuality?

Jsem milovnice nejen knížek, ale obecně i všech textů :-). S tím souvisí i to, že se mi těžko vybírá nejoblíbenější knížka. V poslední době se mi moc líbila knížka Tajemství oblázkové hory, kterou jsme četly s dcerou. Je to knížka, kde kromě napínavého příběhu pro děti, můžeme najít na mnoha rovinách témata, která se váží k rozvoji člověka jako osobnosti, k širšímu kontextu dospívání, genderové problematice i vlivu sociálního prostředí na mladé lidi.

Při práci na workshopu

Za doporučení knížky díky báječnému dětskému knihkupectví Dlouhá punčocha v Brně, bylo to super krásné a dobrodružné čtení!

Co se týká sexuality - já osobně většinu oborových znalostí čerpám z databází akademických statí, kde člověk málo k čemu přilne. Zmíním proto dvě aktuální publikace, o kterých si myslím, že by mohly zajímat i ostatní. První je příručka **Pojďme se bavit o sexualitě** norských autorek Pauliny van Doorn a Anji Janssen. Publikaci určenou lidem s mentálním postižením a těm, kteří o ně pečují, jsem měla možnost vidět ve Freye, která ji připravuje v českém jazyce k tisku. Je plná pracovních listů a informací týkajících se sexuality zpracovaných tak, aby provedly člověka rozvojem a porozuměním tématu. Těšit se na ni můžete na podzim, kdy půjde na pult knihkupectví.

Relativně novou a na internetu volně dostupnou brožurou **ONA a ONA plánují rodinu aneb jak jít štěstí naproti** Prague Pride odpovídá na otázky týkající se založení rodiny v ženském páru. Publikaci využijí nejen lesby, které uvažují o dítěti, ale i sexuální konzultanti a konzultantky, kteří se mohou s ženským párem plánujícím rodinu potkat. Víte například komu se říká sociální matka a jaký práva má ke svému dítěti? Nebo jak prakticky zařídit početí v ženském páru? Autorkou brožury, na které jsem spolupracovala, je Tereza Kadlecová, zkušená lektorka rodičovských přípravek pro gaye a lesby. A mimochodem, brožura vznikala s využitím metod HCD, což se nám vrátilo v řadě pozitivních reakcích čtenářek :-).

Petra doporučuje knihu Pojďme se bavit o sexualitě.

Jaké bylo Vaše první setkání s organizací Freya?

Na to si asi nevzpomenu. Zakladatelky Frey Lucii Šídovou a Petru Hamerníkovou znám totiž léta. Pro ROZKOŠ bez RIZIKA, ve které dříve pracovaly, jsem dělala výzkumy. Společně jsme tenkrát hledaly řešení, jak v praxi i v legislativě reagovat na nenaplněné potřeby a rizika, kterým jsou vystaveny ženy pracující v sex byznysu. Přijde mi užitečné, že se Lucie a Petra po úvodním mapování sexuální asistence nakonec rozhodly uchopit téma práce se sexualitou komplexně a založily organizaci Freya. Služby tohoto typu jsou moc potřeba - pro lidi, kteří čerpají sociální služby a na naplňování sexuality mají právo, i pro personál, pro který je sexualita mnohdy úplně nové téma. A pro nás pro všechny, abychom si konečně zvykli, že sexualita by neměla být tabu.

S týmem Freya v kanceláři u improvizovaného white boardu

Co byste popřála Freye do dalších let?

Kolegyním z Frey přeju, aby měly prostor kromě práce také pořádně odpočívat. Proč ne třeba další profesní úspěchy, ale právě odpočinek? Nahlédla jsem do činnosti organizace v době, kdy Freya začala kromě běžných aktivit implementovat několik větších projektů. Do práce jim navíc vstoupila pandemie, která nás všechny donutila, abychom adaptovali plány, naučili se žít a pracovat s faktorem nejistoty a na dálku. Freya dokázala drtivou většinu svých aktivit do online prostředí přenést či jinak inovovat. V době, kdy se opatření uvolnila, navíc zvládla realizovat všechna školení, která z různých externích důvodů na dálku provést nešla. A k tomu všemu pracujeme na inovacích skrze HCD a Freya dál systematicky rozvíjí další aktivity. Takový záprah jde vydržet jen nějakou dobu. Takže, milá Freyo, koukej si přes léto trochu odpočinout :-)